

ANY V.

Barcelona 24 de Febrer de 1895.

NÚM. 28.

La tornada d' en Joseph Lluis Pellicer.

Lo mestre dibuxant aná á Madrid á fer valer lo seu talent, y n' ha tornat lo patrici catalá fent valer nostra estimada causa regionalista. Síá benvingut, y consti que LA VEU DE CATALUNYA formá també entre 'l grupo compacte, numerosissim y entusiasta de amichs, companys, dexebles y admiradors que l' aná á rébrer lo passat dimars.

Y sabéu perquè? Perque sentíam febre pera cumplir; per que no havíam pogut protestar encara contra l'acte injust y despreciable, comés per un Jurat oficial, de que ha estat víctima nostre estimat artista.

En lo número passat no tinguerem més temps que de fer chor en la secció de «Lo Regionalisme en la Prempsa» al article publicat en *La Vanguardia* ab lo títol de *Oposiciones... desiertas*. Avuy, donchs, al donar compte del retorn d' en Pellicer y de la manifestació de respecte y simpatía que li tributá la dignitat ofesa d' un poble en lo moment de sa arribada, no podém passar sense felicitarnos del triomf merescut que li ha procurat la carbassa que li regalaren á Madrid. La conciencia nos en remordiría.

No creyém que en Pellicer hagués somniat may ab una recompensa més honrosa que la que enclou la protesta unánime y patent de tots los elements que tenen representació artística á

Barcelona; mes, estám convençuts que, de tots los éxits de sa carrera, que son molts y llegítims, aquest es lo qui l' haurá emocionat més fondo, aquest es lo que s' estimará més. Com no? si com fill castigat per lo centralisme haurá sentit les caricies de la mare patria que sortia á rebrel pera consolarlo y estrenyel carinyosament entre sos braços!

Als qui encara dupten y contemporisen, aquest fet, que es lo número... ja hem perdut lo compte dels registrats, que 'ls servxi de lliçó, si no d' esperiencia.

Desenganyemnos; á Madrid, de Catalunya y demés províncies treballadores, no 'n volen més que 'ls quartos, y de gent de talent si 'n tenen que se la guardin, diuhen: mes, darrera vé la iniquitat de la lley que, per fer valer aquesta gent que nosaltres paguém, mantením y enco-rratjém, nos mana subjectarla á una censura oficial, capritxosa, parcial y deficient casi sempre, é inepte y enemiga moltes vegades.

En lo cas concret d' avuy qu' es ridicol é indigno que pera provehir les vacants de nostra Academia Provincial de Belles Arts les oposicions se fassen á Madrid y desde allí nos imponen un personal que paga la Diputació? A quants comareigs, influencies y trapaceries no 's presta lo procediment? Pera sortirne triomfant es precisa empastifarse.

Per axó repetím, que es inútil anar á Madrid ab lo cap alt, la conciencia neta y un treball no-

ble y honrat, com ha fet en Pellicer, á buscarne algún profit; y protestém una vegada més de la centralisació que debilita, consum y aniquila tot esfors, tota iniciativa, tota forsa, tota innovació, tot impuls regenerador procedent de les pàtries petites.

Una sola vegada un talent sencer, dels nostres, s' ha imposat á Madrid: nos referím á en Guimerá. Mes, encara no hem aclarit si «Mar y Cel» arrancá l' aplauso ruidós per sorpresa y espontàneament, ó si l' aplauso duya la intenció de emborratxar al autor y ferli perdre de vista á Catalunya, ab probabilitats de fer abdicar doctrines ó socavar quan menys conviccions regionalistes. ¡Ah! si arriben á presumir la integritat ab que vā presentarse en la Assamblea de Manresa, poch li haurien anat ab tantes manyagaries. Després d' axó la càtedra oficial no s' ha preocupat may de nostra existència intel·lectual, literaria ó artística, mes que pera darli xascos, com ara, ó anar esborrant de la plantilla los pochs noms que la honren, com succehi ahir ab lo de D. Marián Aguiló y passa avuy (encara es fresca la plomada) ab lo de D. Joseph M. Quadrado.

Quan no's respecten reputacions com las de'n Pellicer, ni figures venerables de tanta vâlua com les citades y 's desprecien noms tan gloriosos, es cosa natural que l' esperit se sublevi, que la opinió reclami y, com sempre es en vâ, crexi y se propagui l' odi al Centre.

Aquestes bofetades un dia ó altre s' tornen: mentrestant aném, dexém Madrid, completament lliure als que trafiquegen ab la política y la dignitat nacional; fugimne y no'ns hi acostém fins al dia que la rahó y la justicia hi tinguen força; soportém resignats la invasió de intrusos que 'ns envia, dexemlos pasturar tranquilament en nostres camps y callém, fins al moment que tingam prou caràcter y ènergia pera espolsarlos: y mentres tant continuém... estrangerisats per uns y degenerats per los altres.

Estrangerisats, sí, es lo mellor; puix es cosa probada que al gèni y al art català li es més fàcil volar per demunt del Pirinéu y passejarse, respectat y triomfant, Europa enllá, que entrar en les oficines ó alternar ab les camarilles madrilenyes. Degenerats, sí, es vergonyós, perque des de que 'ns prediquen que siguém cada dia més espanyols, nos descuidém cada dia de ser més catalans.

JOAQUÍM CABOT Y ROVIRA.

LO PREMI

(NARRACIÓ ESCRITA EN PROVENZAL PER LLUÍS FOUCARD).

Fan, justos, cinquanta anys que 'l senyó Antón va posar l' estudi, y no li costá pas poch ni gayre abans no l' tingué una mica arrelat. Y aixó que no li faltava sabiduria y que era de bona pasta. De mica en mica, per això, 'ls noys hi acudiren, y ara l' estudi marxa per ell tot sol.

No vos penséu per això que sia un gran colegi. Hi han dues classes: La dels grans, y la dels petits. En la dels menuts, s' hi apren de llegir, d' escriure y de comptes; però en la altra joal quines cosasses s' hi ensenyen! Qui n' exis sense ésser un sabut d' historia, de geografia, d' aritmètica y del resto, ja caldría que fos lo rey dels ases guixers.

No voldria pas oblidarme de dir que 'l senyó Antón va casar-se l' quaranta nou.

Lo bon Deu fà les parelles y després les ajunta, com se sol dir: quan va ser la senyora Mestra, la bona dona s' imposá 'l dever de donar un cop de raspall al seu home. A les sis del demati la seva primera feyna era una neteja general. Ni en les taules, ni en los banchs, ni en los mapes y cartells no hi havia may una llapissada de pols.

Quan los noys arribaven, los rebia ab uns espolsadors. Rentava y treya la pols als qui s' eren embrutats per lo camí: passava la pinta als qui duyen massa esbrutats los cabells. Després n' hi havia que essent de massa lluny, se portaven lo dinar: la senyora Mestra posava 'ls cistellets ben afilerats en un prestatge, y com no es gayre bò als pahidors tendres de menjar la vianda freda, los donava per dos quarts un bon plat de sopes escaldades; als qui duyen un ou los hi feya coure. Aquests bons tractes agradaren força á les mares, l' estudi 'n tragué profit, y quan més tart s' axecaren bells edificis pera ensenyantar de franch á la maynada, això no va fer gayre mal al estudi del senyó Antón.

Avuy es lo dia de donar los premis: y si voléu venirhi ab mi, no vos entretinguéu.

Des de abans d' ahir, la senyora Mestra, pobla dona, no habita; ella sola ho ha hagut d' arreglar tot.

En la exida, al cantó de la sombra, ha fet posar un tablado entre mitg de dues figueres. En ell han de venir aviat á pendrehi seti lo senyor Rector y 'ls grans del barri. Pera la gent convidada ha enmatllevat cadires á la iglesia. Pera 'ls noys d' estudi ha arreglerat uns quants banchs davant. A la dreta, la taula dels llibres; á la esquerra, la de les corones. Ja pot venir la gent: tot està á punt de solfa.

Ara son les quatre en punt. La canalleta, assentats en sos banchs, y 'ls llurs pares en les cadires de la iglesia, ja s' neguitegen.

Tot plegat, lo *senyó Antón*, ab la casaca botonada, lo corbatí blanch, les ulleres daurades, estirat com un ciri, arriba y dona dos colps de mans: pam! pam!... Tothom s' alça; y 'l senyor Rector, sos vicaris, y altres senyors s' avensem y van á pendre lloch en les cadires endomaçades. Han vingut á fer honor á la humil escola, ahon s' es instruïda tanta bona gent.

Mes heusaqui que comença la cerimònia. Lo *senyó Antón* roimp lo foch. Se quadra, frega les ulleres, se moca, estossega, traü un paper de la butxaca y 's posa á llegir unes coses tant saberudes que força dels presents no hi cullen gran cosa.

Acabat, pica de mans: una mitja dotzena de baylets pugen al tablado. Saluden als senyors, y, després, sense cap compliment, s' hi giren d' esquena y 's posen á recitar un dialech. Després, ne puja un tot riçat; vetaquí á un marqués: aquest canta una romansa, que la senyora Mestra acompaña en un piano xaruch.

Ara 'l professor de la classe primera, ó sia dels grans, publica 'ls premis: «Premi d' honor: Marius Oliver!»

D' un racó amagat s' axeca un bayletet ros, vestit de dol. Es d' una casa pobra; però va molt curiós. S' acosta tot temorenc; y 'l senyor Rector, tot possantli al cap una corona daurada, li fà un petó á cada galta.

¡Y quina corona més maca!

La bona de la senyora Mestra la ha volguda fer ella mateixa. Hi ha treballat un mes ben llarg. Sobre les fulles verdes del lloret, ab una paciencia de santa, hi feu brodats d' or y de plata. ¡Quina corona més rebonica! En Marius Oliver es ben ditxós!

Lo professor continua publicant, y 'ls noys van á cercar llurs premis.

«Premi d' història: Marius Oliver.» Y torna á pujar le noyet ros y endolat. Allavores lo *senyó Antón* l' agafa per la mà y li diu: «Ahon es ton pare? Vull que ell te pose la corona!»—«No ha pogut venir, respón lo menut, ha hagut d' anar á treballar». Tothom vol remplaçar al seu pare.

Al cap d' un ratet: «Premi d' aritmètica: Marius Oliver!» Torna á ésser lo noyet ros. «Premi de geografia, premi de bon comportament: Marius Oliver!» Y cada colp Marius Oliver, lo fill del infeliç manobre que 's va quedar viudo ha un any, y que súa del demàt al vespre pera donar pá a les tres boquetes de sos petits. Son Marius es un angeló. Guanya casi bé tots los premis, y si no té la sort d' haverhi aprop seu sos pares pera amoxarlo, se troba en los braços de la senyora Mestra, mèntrera que 'l *senyó Antón* atrafegat, se manté tiesso dins de sa casaca, sense ni adonarse que una gota de tabaco li cau del nas y se li planta ab tota sa grogor en lo corbatí blanch.

Ara aquí va 'l final. Se torna á fer una cantadeta, y després d' unes quantes paraules del senyor Rector, tothom marxa trempat y alegre. No mes que aquells

qui pitllaren l' estudi, ó que s' entretenien plantant bocins de paper á la eua de les mosques, no fan aquesta tarde cara de pasques.

Lo *senyó Antón* ha donat una copeta de ví blanch als senyors, y va per lancer la porta. En açó, s' adona, mirant carrer amunt, d' un home que 'n baxa tot emblanquinat de guix: es l' Oliver, lo pare del noyet ros tant festejat aquesta tarde: «Ola! Ola!—li diu lo *senyó Antón*—m' ha sapigut greu que no siguésseu á la festa. Entréu. Beurém un trago á la salut del vostre Marius. ¡Figureus...—Bé, no, no vos ho vull pas dir; no tardaré gayre á estar ben content del vostre xicot!»

Y quan lo manobre arriba á casa seva y veu damunt de la taula los hermosos llibres daurats, pren al Marius en sos braços y no se sap estar de ferli quatre festes. Després sos ulls se posen en lo retrato de sa pobra dona morta, y 's posa á plorar.

Acabat torna á girarlos envers sos fillets, qui li assequen les llàgrimes ab los hechs de ses bruses, y diu al Marius:

«Vina, fill, acosta y digam què vols que 't compre, perque fas tanta bondat; tot lo que voldràs, t' ho comprará 'l pare!»

Llavoires en Marius agafa la corona daurada tant bonica, aquella corona que va donar tants mals de cap á la senyora Mestra, aquella corona que tothom havia vist xuclantse 'ls llavis, y diu al manobre:

«Pare, jo no vull rès; però ¿sabéu que podriàm fer?... Anar diumenge á dur axó á la mare... al cementiri!»

Per la traducció: FRANAR.

ROMÀNC

DE LA SOLEMNE TRASLACIÓ DEL COS DE LA GLORIOSA VERGE Y MARTRÉ
SANTA EULARIA, Á LA CRIPTA DE LA SEU DE BARCELONA

(1339)

«... e lo dit cors sanct fo més en
»la tomba de la sua capella de
»ys el altar de Sancta Creu hon
»huy está, la qual traslació ó pro-
»cessió fó així maravellosa è solem-
»ne que quaix creure nos poria.»

(CRÒNICA D' EN PERE IV.)

N' han passat quinze centurias,
de les setze ben apropi,
que la noble Barcelona
del Romà portava 'l jou
y era un crim la llei seguirne
de Jesús Nostre Senyor;
mes jamay mancaren martres
per ferla brotar de nou:
entremig de tots ne brilla
com estel en l' horitzó,
Eularia la doncelleta,
de Barcelona la flor.
Tan sols tretze primaveres

florir ha vist en lo mon,
y á Deu ha fet de sa vida
sacrifici generós.
L' ardent desitx del martiri
apressa son pas resolt,
y en son tribunal ne repta
á Daciá, lo vil pretor.
—¿Perqué, li diu ab fermesa,
voléu obligar al mon
á adorar uns deus de pedra
menyspreant al Criador?—
Ja l' Pretor irritat mana
donarli l' torment del foch,
y altres molts fins á cansarne
lo braç de forçuts sayons,
núa y en la creu lligada
dexantla per més dolor.
Jesús á la seva esposa
deslliurá d' aytal afront,
fentne caure una nevada
per sudari de son cos;
y al finar, dels rosats llavis
ne sortia un blanch colom,
símbol pur de la seva ànima
que á son Deu alçava l' vol.
Poncella de dolça flaire,
dalt del Cel esclatá en flor,
dexant á sa aymada patria
lo rich tresor de son cos.

Deu segles apres muntaven
nova Seu á son honor;
lo geni que la dissenya
ja hi retreya l' art dels gots,
baxat del cel á la terra
per divina inspiració.
Apilades les columnes
axequen altivòl front,
á bell feix duhent arcades
de conjunt maravellós.
En la cripta que hi bastien
baix lo retaule major,
un sepulcre hi cisellaven
de treball molt primorós;
de rich marbre y d' alabastre
te relleus á tot l' entorn,
que per ferlo s' desvetllaven
imaginaries de cor.
Les columnes que l' sostenen
no son pas de l' art dels gots,
si les unes de Cartago,
de Roma les altres son,
despulles del paganism
que ara aquí porten lo jou!

Barcelona ja s' enjoya
com en ses festes majors,
y l' brugit de gent de fora
l' espay ompla de remor.
Se n' hi veuhen de Mallorca,
de Valencia y d' Aragó,
del Rosselló y de Cerdanya
en nombrós y alegre estol.
N' enramen carrers y plasses,
tot son gales y cançons,
y l' poble gojós s' afanya
per honrar ab ver amor,
de sa invicta compatriotia
la solemne Translació.

II

Dins la magestuosa Seu,
escolans y clergues canten,
canten lloances á Deu
y á la Verge Santa Eularia;
Surt aprés la processó,
portant lo Cos de la Santa;
sols per véurela passar
d' entre jonsa les flors s' alcen,
y l' oreig més dolçament
remoreja per la plana.
Al devant escolanets,
vestits ab la cota llarga,
y ls macers de la ciutat
ab llurs maces argentades;
ab seguiment de Prohoms,
Veguer, Sotsveguer y Batlle,
y Barons y Cavallers
d' antiga y noble niçaga.

Dels Torrelles en Guillem
portantne bandera alçada,
hon s' hi veu pintada al mitg
de Santa Eularia la imatge,
bandera que als catalans
ne guiana á les batalles,
no tornant mai á ciutat
sense durne llors y palmes.
Los frares negres y blancks
formantne rengleres llargues,
y ls Abats de llurs convents
ab les capes rossegantes.

Vint cents homens ab blandons
vestits de color de grana,
y l' Concill de la ciutat
ab les volgudes gramalles.
¡Tan de bò que encara avuy
les vegessem rumbejarne;
no foren perdudes, no,
les llibertats de la Patria!

Al sortirne de la Seu
lo Cos de la Verge Martre,
escampen alegres sons
les cornamuses y gralles
y de tots los campanars
lo tritlleig de les campanes.
La duhen baix talem d' or,
entre l' poble que la aclama,
lo Llegat del Pare Sant,
set Bisbes que l' accompanyen
brodades d' or y d' argent
les vestidures sagrades,
y l' Rey Pere d' Aragó,
y l' Rey de Mallorca, en Jaume,

ab coronas y cintals
de rubins y d' esmeragdes.
Segueix l' accompanyament
de Regines y d' Infantes;

la muller d' en Pere quart,
de Mallorca na Constança,
y de l' una y l' altra cort
cavallers y hermoses dames.
Infants d' argentina veu,
dolços himnes á chor canten,
que accompanyen desde l' cel
tots los angels ab llurs arpes.

Al passarne pe ls carrers

y les enramades plasses,

s' ompla l' espai del encens
que acolits llancen al ayre,
y del perfum de les flors
que cauen demunt lo talem,
y se'n voien tot cantant
de finestres y porxades,
aucellets los mes gentils
tot dient per valls y planes,
que de festa tan cabal
may se'n via vist un altre,
puix apar la processó
bell somni de nins y fades,
cadena d'anelles d' or
que ha juntat l' amor de Patria.

Al retornarne á la Seu
quan venia la hora baixa,
y al deixar lo Cos sagrat
en la urna cisellada,
l' orga axeca de ses veus
les més armòniques gales,
y los Clergues y Prelats
entonen pregaria santa,
que repetexen les naus
fent tornavéu al pujarne;
y l' poble flectant genolls
s' uneix á la ardent pregaria,
cantant lloances á Deu
y á la invicta Verge y Martre,
estrella, gloria y honor
de Barcelona sa patria.

CONSOL VALLS Y RIERA.

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPAÑA

Catalunya.—Segons llegim en lo *Boletín Oficial Eclesiástico* de Vich, la «Academia Pontificia Romana de Arqueología» en sessió del 6 de Desembre prop passat, nombrá soci honorari al Excm. é Ilm. Dr. don Joseph Morgades. Al ferri saber en termes molt laudatoris, per comunicació datada lo dia 18 del mes passat, diu que espera contribuirá ab sa regoneguda competència als avenços dels estudis arqueològichs, que son lo objecte de la esmentada Academia.

Sentim gran satisfacció en poder comunicar á nos tres lectors áquesta justa distinció del eminent restaurador del Monestir de Ripoll.

—La secció de Belles-Arts del Ateneo Barcelonés, se reuni lo dia 18 d' aquest mes, pera tractar de la conveniencia de demanar á qui corresponga, que's descentralisen, tenint efecte en províncies, les oposicions á les càtedres de les escoles especials sostingudes per les diputacions de província. Se nombrá una comissió encarregada de dictaminar si es convenient demanar la descentralisació per tota mena d' ensenyansa, ó tan sols per aquelles que no exigesen titol académich pera son lliure exercici.

—Agrahim al *Jovent Catalanista* de Ripoll, la esquela de convit'ab que 'ns innová la celebració de la sessió literaria, del passat diumenge. En lo programa hi figuren, ademés d' escullides poesies, una conferència

sobre «Lo Catalanisme á Ripoll» per D. A. Busquets y Punset, un quadret titolat «Coses de Catalunya» de don R. Vila y Dalmau y un discurs de gràcies de don Eudalt Pellicer y Casadesús.

—Lo dia 15 al vespre lo distingit catedràtic de nostra Universitat, D. Anton Rubió y Lluch doná en lo *Centre Excursionista de Catalunya* sa anunciada conferència sobre'l tema: «Catalunya en la literatura castellana.»

Començá lo Sr. Rubió sa conferència demostrant la necessitat de la literatura comparada pera fixar son just valor, indicant que á causa de les relacions de nostra terra ab França y les repúbliques italianes en temps de son esplendor històrich y literari, les influencies de les literatures d' aquells pobles passaren á la castellana per conducte de la catalana, ja que evidentment es superior la influencia de la literatura catalana sobre la castellana, que la d' aquesta sobre la primera, per rahó de la grandiosa magnitud de les figures literaries que integren nostra esplendent civilisació com ho comproven les personalitats de Ramon Llull, Eximenis, Vilanova, Ausias March, Jaume Roig y molts altres. Al estudiar la literatura de Castella descobrí la influencia catalana en moltes de ses millors obres des del poema del Cid y les *cántigas* de Alfons X fins á les poesies de Garcilaso. Ab tot feu constar que Castella sols prengué de Catalunya los preceptes grammaticals y teòrichs, y la escola lírica castellana no fou provengual més que de segona mà si axis se permet dirlo: son origen inmediat sols se troba á Galicia.

Al entrar en lo sigeix xvii, digué, començá la decadència de nostra literatura, ofegada per l' esplendor de la castellana: la llengua abans senyora, es ja la llengua esclava que resta opresa per la que fins allà vore l' havia considerat com á germana, cuydantse sols de estudiar á Catalunya com á objecte de curiositat en lo teatre, en la novel·la y en altres gèneros. Quan se llegeix l' immens inventari del teatre castellà assombra la varietat d' assumptos històrichs que de totes les nacions del mon aprofita, excepte de Catalunya. Més enterat se presenta de Portugal, que no pas de casa nostra. Havent nascut lo teatre castellà á Valencia, y haventbi tants poetes valencians, la gloriosa història de nostra nacionalitat catalana queda absolutament de recó, lo teatre castellà està farsit de escenes gallegues y portugueses, mes les escenes catalanes casi poden comptarse ab los dits de la mà. Pera demostrar açò llegí les poques que ha pogut recullir en *El bobo del colegio*, de Lope de Vega; en *El catalán Serrallonga*, de Rojas; y en *El pintor de su deshonra*, de Calderón. Los acontexements històrichs catalans hi estan á voltes tractats com si fossen de Bohemia ó de Polònia, tants son los anacronismes que s' hi llegeixen en obres com per exemple *Lances de amor y fortuna*, *Las tres justicias*, y *Guardar y guardarse*.

Esplicá, lo senyor Rubió, l' argument de *El pintor de su deshonra*, de Calderón, de *La Hermosura aborrerida*, de Lope de Vega, y feu alusions al *Cain de Cataluña*, de Rojas, etc.

Catalunya, digué, en la literatura castellana hi està principalment representada per los elegists de Barcelona

y al carácter dels catalans, per la descripció de sos brillants carnavals ó per les aventures de sos famosos bandolers; se tracta als catalans ab molta deferencia y fins los mateixos bandolers hi surten pintats ab simpàtichs colors, en comprobació de lo que llegí fragments d' escrits de Melo, l' elegi de Roch Guinart en *Don Quijote*, y el de Serrallonga d' en Rojas, etc.

Al arribar á n' aquest punt era ja molt tart y sospengué sa notabilíssima conferència, essent aplaudit y felicitat per lo nombrós auditori que assistí al acte.

— La Lliga de Catalunya celebrá la vetlla del prop passat dilluns, una sessió literaria-musical, que resultá en un tot notable.

Hi prengué part principalissima l' applaudit *Orfeó Català* dirigit per l' inteligenç mestre compositor En Lluís Millet. La primera part del programa era composta del «Himne á Catalunya» d' en Noyelles de Molins ab música del Sr. Millet; de la cançó popular «La Filadora»; de la «Cançó de noys» y d' «Halling», del ilustre Hagerup Grieg y de la hermosa auborada del immortal Clavé «De bon matí.» La segona part era tant ó més escullida que la primera, figurant-hi les inspiradíssimes composicions «La Brema» de Clavé, «Lo pastoret» y 'ls «Tres Tambors» ab dues joyes de la música popular catalana y «La patria nova» de Grieg.

Aquestes composicions, d' ayre verament popular, foren magnificament cantades, y lo que es mes, justament interpretades, per l' *Orfeó Català*; algunes de ellas, com «La Brema» y «La patria nova», s' hagueren de repetir. La execució valgué als orfeonistes les dues més grans ovacions que han obtingut en sa ja espléndida carrera artística. «La Filadora», «La cançó de noys», «De bon matí.», «Los tres tambors» y «Halling» foren una revelació del clar-obscur de la melodia popular. Una munió de matisos armonichs, trasllubiren en nostre cor com lo ressol del prisma y 'ns portaven inconscientment les llàgrimes als ulls y lo entussiasme al cor; poques vegades haviam experimentat unes sensacions artístiques tant fondes. No de altre manera, donchs, podia obrar en lo sentiment del auditori una sessió de música popular, agermanada ab tot lo intim de nostre ésser, com ho demostraren los interminables aplausos que durant la vetlla foren tributats al *Orfeó Català* y al mestre que l' dirigeix ab un acert y ab un entussiasme, que l' fan acreedor á la consideració de tots los amants de la música popular catalana.

Entre cançó y cançó, s' hi llegiren, lo comich-tràgich quadret d' En Pons y Massaveu «Lo fi d' En Mandra» que fou molt applaudit; «Tot soll» del popular escriptor N' Emili Vilanova, llegit destrament per son mateix autor y que li volgué estrepitosos aplausos; «Lo darrer cornamusayre.» hermos treball en prosa del excelent novelista amurdanés, En Carles Bosch de la Trinxeria, y últimament, l' atildat escriptor y poeta geroni En Joaquim Riera y Bertran, llegí un magistral «Discurs sobre la música popular» tot ell plé de observacions atinades que produxieren un magnífich efecte.

Los salons de la Lliga de Catalunya, estaven plens de gom á gom, per lo més granat que en lo conreu y

estima de les Belles-Arts compta Barcelona, acabant la vetllada á primera hora de la matinada en mitg del entussiasme de tan distingida concurrencia. — LL

— Dues audicions se porten donades en lo palau de Belles-Arts d' aquesta Ciutat, de la grandiosa composició musical catalana *La nit al Bosch*, lletra de Apelles Mestres, y música del director de la Banda Municipal senyor Rodoreda. Executada per una massa de quatre cents individuus, entre solistes, chor y orquesta, produí un efecte tant maravellós, que obligà als sis mil concurrents al acte á tributar als autors una sèrie d' ovacions. Lo que més agrada al públic, fou *La Ronda de lluernes*, inspiradíssima plana artística que no's desdenyarien de firmar los més grans mestres del art musical. Aquesta obra ha tingut la ventatge de despertar bastant la afició á la música popular de la nostra terra, donchs que tota ella n' està impregnada; per lo que es de desitjar que lo Ajuntament seguexi contribuint á divulgar aquestes reunions musical. — LL

— Com á comentari á la votació haguda en la Academia de Jurisprudencia sobre l' assumptio de la estàtua de 'n Alonso Martínez, cap de tant expressiu com una fulla que ha fet estampar y repartir lo «Centre Escolar Catalanista», la que no fará mal paper en aquest nostre arxiu del actual moviment regionalista. Diu axís:

COMPATRICIS: Encara no s' ha esborrat lo recort de la protesta ab que rebé Catalunya lo Códich Civil, quan — vergonya causa 'l dirho — alguns catalans projecten honrar la memoria de son autor D. Manel Alonso Martínez, colocant la seva estàtua en lo Palau de Justicia de Barcelona. La magnitud del afront revoltá als juriconsults amants de nostra terra, que, mirant pel bon nom de la Academia de Jurisprudencia y Llegislació, proposaren que s' démanés á la Junta d' obres del Palau de Justicia la eliminació de la estàtua del ministre que tant gran perturbació havia dut á nostre dret. La proposició fou rebutjada per dos vots de majoria.

Veus aquí la llista dels que creuen que, ferint de mort les sagradas lleys de Catalunya, D. Manel Alonso Martínez se feu merexedor de que 'l catalans li axessem un monument: parla ab tanta eloquència que per si sola constitueix una revelació.

Parés, Empleat de la Diputació provincial y candidat á la secretaria del Ajuntament. — **Lamúña**. — **Bosch y Puig**, Diputat provincial é individu de la Junta de obres del Palau de Justicia. — **Sans**, Escriptor de la Diputació provincial. — **Bertrán** — **Torruebla**, Empleat de la Diputació provincial. — **Sandiumenge**, Ex-Diputat provincial. — **Admetlla**. — **Roig y Bergadá**, Diputat provincial. — **Badia**, Diputat provincial. — **Camino**. — **Puig y Durán**, Jutje municipal. — **Margarit**. — **Garriga**, Fiscal municipal. — **Torner**, empleat de la Diputació provincial. — **Vilaregut**. — **Molins**, Regidor. — **Vega**, No es català. — **Travé**, Regidor. — **Martínez**, No es català. — **Rufart**, Regidor. — **Griffo**, No es català. — **Damians**, Redactor de *La Dinastía*. — **Larraeta**. — **Alemany**, «Floridor» de *La Dinastía*. — **Lafuente**, No es català. — **Sanmartí** — **Serrahima (Don Maurici)**, Degà del Colegi d' Advocats. Advocat del Ajuntament é individu de

la Junta d' obres del Palau de Justicia.—*Serrahima* (D. Lluís), Fill de D. Maurici.—*Camin*, Cunyat de D. Maurici.—*Andreu*, Ex-Jutge municipal.—*Jordana*, De la Junta de la Academia.—*Domenech*.—*Armengol y Cornet*, Relator y de la Junta de la Academia.—*Samsó*, De la Junta de la Academia.—*Vilaseca y Margarre*, De la Junta de la Academia.—*Miquel*.—*Plañas*, President de la Junta de la Academia y Diputat. *Orriols*, Representant de la Associació de literats de Madrid.

Centre Escolar Catalanista.—Barcelona, 17 de Febrero de 1895.

—En la sessió pública que l' dia 15 celebrá la secció de Medicina del *Centre Escolar Catalanista*, lo soci don Manel M.ª Callis y Pratdesaba feu lleugeres consideracions mèdich-socials sobre la Presó y Correccional de Barcelona.

Ab molta erudició feu un complet resum descriptiu de dit establiment, detenintse á enumerar les males condicions que ofereix, ja baix l' aspecte moral dels individuus que allí habiten, com á les péssimes condicions, pera son aspecte material; puix que á deficient alimentació y falta de netedat en dita estança s' hi ha d' afegir, de la manera que l' individu viu en unes quadres y patis sumament contraris á lo que la higiene prescriu, pera que visquin prevenintse de moltes malalties fins los organismes més inferiors als que allí s' están, essent açò causa de la formació de molts procesos.

Acabá l' senyor Callis lamentantse de que á pesar dels esforços que pera que tot açò no sia, está fent l' element facultatiu de dit establiment, com que molts dels defectes de que parlá son impossibles de vencer, feu vots pera que la complerta construcció de la Presó nova sia un fet, á fi d' evitar los mals que al organisme reporta la actual.

La nombrosa concurrencia que assistí al acte, aplaudió al senyor Callis al acabar.

—Tan gran com fou la injusticia feta per lo centralisme al eminent dibuxant D. Joseph Lluís Pellicer, fou també imponent la protesta que Barcelona 'n féu lo dimars prop-passat ab motiu de la arribada á nostra ciutat del renomenat artista. Los espayosos andens de la estació de França eren incapacos pera la nombrosa gentada: allí s' hi veyen entre un públich format per los estudiants de nostres escoles d' Arquitectura y Belles Arts y de totes les facultats de la Universitat, nombrosos delegats de la *Unió Catalanista* y nutrides representacions de la *Lliga de Catalunya*, *Centre Escolar Catalanista*, *Circol Artístich*, *Associació d' Arquitectes de Catalunya*, *Associació Literaria y Artística*, *Ateneo Barcelonés*, *Orfeó Català*, *Centre de Mestres d' Obres de Catalunya*, *Associació Artística-Arqueològica Barcelonina*, *Centre d' Arts Decoratives*, representants de tota la prempsa local y de la forastera, l' alt personal de Biblioteques y Museus del Ajuntament, lo Dr. D. Joseph M.ª Vilarrassa, rector de la Concepció ab alguns altres sacerdots y nombrosos pintors, escultors, dibuxants, crítichs artistichs, etc.

Al arribar lo tren, un jove que s' enfilà á la portella del departament ahon viatjava lo Sr. Pellicer, lo saludà ab un entusiasta crit de *Visca Catalunya!* con-

téstat unànimament per tota la concurrencia, y ab altres no menys ardorosos visques á Pellicer y al Art català, y ab lo més espressiu crit de *Abaix lo centralisme!*

Lo Sr. Pellicer sorprés per tant entusiasta recepció, rebé commogut les salutacions y abraçades de sa familia y comissions, mentres anaven encare crexent los aplaudiments y aclamacions d' aquella gentada. Al arribar á la placeta dels cotxes, lo distingit artista doná ab poques paraules sentides gracies als concurrents: «No considero que vostre aplauso, digué, vaja dedicat á ma persona, sinó á lo que hi tingut de representar: l' art de nostra terra,» acabant ab un crit de *Visca Catalunya!* contestat per tothom ab gran entusiastisme. La manifestació no s' disolgué, fins que l' cotxe del distingit artista hagué atravessat les dues compactes files que formaven los manifestants, que altre volta lo saludaren ab repetits aplaudiments y caloroses aclamacions á Catalunya, á Pellicer y al Art de nostra terra, dominanthy sobre tot lo crit d' *Abaix lo centralisme!*

Després d' aquest memorable acte, com no 'n recordám cap de tan imponent per sa senzillés y spontaneitat, los dexebles de la escola de Belles Arts formant un grupo de més de 300, se dirigiren á la Llotja, ahon després de repetirle les aclamacions, un d' ells dirigi la paraula en català als reunits, diuentlos:

«Companys: No es una passió per determinada persona lo que 'ns exalta nostre entusiastisme en aquests solemnes moments, sinó un esperit de justa indignació contra un fallo vergonyós donat en menyspreu del art, y que constitueix una afrontosa bofetada pera la cultura nacional catalana.

»Ab tal ignominiosa acció se 'ns ha privat d' un mestre que per sos mérits se fes merexedor de nostra confiança, de la que sols considerám digne al qui es obgecte de la present manifestació, víctima de la madrilenya justicia d' un tribunal d' oposicions... y dicha justicia perque, segons se veu, avuy dia á Espanya, aquest nom té una significació complertament contraria de lo que per tal en tenim y hém entés sempre tots los catalans.

»Hém tingut veu pera cridar ben alt quan la indignació 'ns encenia, y avuy hém de cridar més alt encara pera demostrar plenament al gran dibuxant català al qui ab gust anomenam ídol de nostres aspiracions, y dirli ben clar que mentres l' art sia art é hi hagi un Pellicer que l' conreuhi, ni hém de permetre una injusticia com la que avuy nos denigra, ni hém de sufrir mansament que s' atropelli, que s' escupi y que s' menyspreuhi, al qui per sos mérits y triomfs ha merescut la admiració de tota Europa.

»Gloria, douschs, al gran mestre, companys; y sién nostres crits y nostres picaments de mans coral y vibranta protesta que demostrí á aquells senyors de Madrid, los constants enemichs de nostra raça, que pretenen esclavisarnos á son gust y capritxo, que la llibertat es nostre lema, puix que abans que tot y per sobre de tol, som y serém sempre catalans.»

Les anteriors paraules foren sumament aplaudides, disolguentse la manifestació als crits de *Visca Catalunya!* *Visca Pellicer! Abaix lo centralisme!*

En resum, l'acte fou d'un caràcter tan regionalista, que ab tot y no tenirhi nosaltres sinó una part molt secundaria, no podia pas resultar meller pera demostrar-nos una vegada més, que l'amor á Catalunya y á ses coses està tan arrelat en lo cor de tots los catalans que qualsevol fuetada del centralisme l'exalta ab lo coratge de que doná exemple lo dimars passat.

—Un altre servey, y ben granat, ha vingut á prestar lo Dr. D. Joseph Torres y Bages Pbre., á la causa de la restauració de nostra Catalunya, ab la publicació del «Mes en honor del Patriarca Sant Joseph.» La manera més práctica de desterrar de nostres temples la gens profitosa fal-lera de donar fòrmules castellanes als sentiments catalans, y de anar arrambant un procediment que molt ha ajudat al descastament del nostre poble y que tampoch es estranger al refredament de sa antiga pietat, es aquest que segueix lo savi y virtuós autor de *La Tradició Catalana y del Mes del Sagrat Cor de Jesús*, qo es, la publicació de bons llibres catalans ahon la religiositat catalana trobe adequada y profitosa pastura. Recomanám ab instancia á nostres lectors la nova y escelent obreta del Dr. Torras.

—Lo *Centre Excursionista de Catalunya* ha enviat á la Junta d'Obres del nou Palau de Justicia, una raho-nada comunicació esposant la conveniència que en les estàtues que deuen posarse en lo esmentat palau, se prescindesca de posarhi les de aquells jurisconsults codificadòrs, que hajen morí ab posterioritat al any 1850.

—La *Unió Catalanista* está organitant una sessió de honor dedicada al distingit dibuxant Pellicer, pera demostrarli lo molt que Catalunya s'ha considerat ofesa ab la conducta del Tribunal d'oposicions á la càtedra de Dibuix del Antich, declarant desertes unes oposicions en que tants artistes de mérit hi havien pres part.

—Se diu que l'Orfeó de Huesca tracta de visitar nostra ciutat, ab l'objecte de portar una corona á la tomba del malhaurat Clavé.

—La *Associació Catalanista de Lleyda*, té ja molt avançats los treballs, pera portar á cap la celebració d'un certámen literari que ab la ajuda de Deu tindrà lloc en les vinentes festes que en lo més de Maig dedica aquella ciutat á son patró Sant Anastasi.

Galícia.—La Diputació de la Corunya ha cedit lo saló d'actes de son palau, pera que la *Academia Gallega* hi celebre l'acte solemne de sa constitució.

Nabarra.—Segons escrihuen de Ceuta, los nabarros que's sublevaren á Puente la Reina, han deixat ja aquell establiment penal. Los militars s'han dirigit á Melilla á cumplir lo temps de servey que's faltava, quan s'alçaren contra les imposicions centralistes, y los paysans Señorena y Vidaurre residirán durant tres anys á Tafalla y Caparroso respectivament, poblacions distants los 30 kilòmetres de Puente la Reina, que marca la real orde d'indult.

Mallorca.—La prempsa tota de Palma ha estat conforme, en criticar com se mereix la jubilació donada al eminent escritor Sr. Quadrado ab lo sol objecte de fer correr les escales del cos de arxivers, pera poguer inquibirhi algun recomanat.

L'ajuntament de la mateixa població, ha aprobat

per unanimitat una proposició encarregant al eminent jubilat la custodia dels llibres y documents que existint en lo Arxiu Històrich del Regne de Mallorca, son de propietat de la població, y ademés prengué la determinació d'enviar una sollicitud al ministre de Foment demanant que seguesta lo Sr. Quadrado al devant del Arxiu Històrich, denant sens efecte la injusta jubilació.

ESTRANGER

França.—Lo *Journal Officiel*, ó diguem la *Gazeta de França*, publicà'l dia 18 dels corrents un decret nomenant la comissió extra-parlamentaria encarregada de procedir al estudi dels medis de realisar la descentralització y la simplificació dels serveys administratius. Diu axis aquest important document:

«Senyor President:
En la sessió del 8 de Desembre últim, á conseqüència d'un canvi d'impresions provocat per lo senyor Boudenoot, mon predecessor Carles Dupuy, president del concell, adquirí davant de la Cambra l' compromís d'instituir una comissió extra-parlamentaria pera l'estudi de les qüestions relatives á la descentralització y á la simplificació dels serveys administratius. Lo ministeri que tinch la honra de presidir, en lo decurs de les explicacions que ha tingut ocasió de donar dues vegades devant de la Cambra dels diputats, inscrigué, entre 'ls objectes inmediats de ses preocupacions, l'estudi urgent y la implantació efectiva de les reformes ha tants anys esperades y promeses en aquest orde d'idees.

»Á nostra manera de veure, les mides actualment ó próximament realisables haurien d'esser buscades en tres direccions principals.

»D'una banda, caldria examinar quina extensió podria esser concedida al poder de decisió propi y definitiu dels agents executius locals, prefets, sots-prefets y alcaldes. Descarregant á la administració central, quines atribucions van creixent sense parar, per efecte de les noves lleys, aquesta part de la reforma tindrà per resultat principal la simplificació y apressament de la via administrativa.

»D'altra banda, 'ls estudis de la comissió que's tracta d'instituir haurien de referir-se al funcionament actual de les assamblees locals, deliberants ó consultatives, ab la mira de ferles participar més en la acció administrativa. Aquest estudi pendria per punt de partida l'funcionament dels concells generals y municipals y de la comissió departamental creada en 1871, y per punts de comparansa los exemples proporcionats per certes legislacions extrangeres.

»Finalment y en tercer lloc, lo programa dels estudis de la comissió compendria la creació tant sovint proposada de nous orguens administratius intermedis entre 'ls del departament y del *arrondissement*, y l'òrguen primitiu de la vida local, lo municipi. La comissió hauria de fixarse en si la circumscriptió cantonal hauria de servir de mèrc de una reforma d'aquesta mena.

»Simplificar y rejuvenir nostre organisme administratiu, suprimir los engranatges y formalitats inútils,

y donar major expansió á la activa feconditat dels poders locals, es una empresa segurament dificultosa, perqué trobará no solament en nostres lleys, sinó també en nostres avesos, obstacles que li caldrá trompasar; mes ella es digna d' un govern republicà, y fará honor al Parlament que sabrá accomplirla.»

Segueix lo relatíu al nombrament de la comissió que's compon de 60 membres, pertanyents á les Cambres, á la Administració central y local, alguns alcaldes de grans ciutats y publicistes.

—Lo senyor Gaudin de Villaine, ex-diputat, publica en *La Libre Parole* un article sobre los medis d'afavorir á la agricultura, y entre ells, proposa aquest: «Descentralisació política y administrativa que tornará á les províncies llur existència propia, axis com la activitat intel·lectual y la prosperitat material abassegades per lo cosmopolitisme parisenc.»

—Al pendre possessió del càrrec de president de la esquerra democràtica, lo senador per Doubs senyor Bernard, pronuncià un important discurs del que traduhim aquest passatge:

«Decidits á no abandonar cap dels drets de la societat llaïca, inscríbim en nostre programa lo principi de la descentralisació; nostre sistema de centralisació excessiva ja no respon á nostres necessitats; es incompatible ab un régime de llibertat y es precis descarrigar al poder central d' algunes de ses atribucions, per adonar al municipi, al departament, á la vida local, major iniciativa, més interès, més moviment, més vida.»

—Ab lo títol *Abus de Bureaucratie*, lo *Journal des Débats* ha publicat un article encaminat á demanar al govern que's simplifique la reglamentació sobre la percepció de llegats per les institucions benèfiques, y diu: «Al felicitarnos fan pochs dies, del nombrament d' una gran comissió extra-parlamentaria encarregada de estudiar los medis de simplificar los resorts de la màquina administrativa, y de donar més independència é iniciativa als individuus ó als organismes locals, senyalarem lo texit de formalitats inútils que actualment entrebanquen y paralisen la marxa dels assumtos més senzills. En la cambra, en lo curs de la discussió sobre l' pressupost del ministeri del interior, en César Duval, diputat de la Savoya, ba duyt á la tribuna un exemple de sobres impressionador y deplorable dels graves inconvenients d' aquest régime centralizador portat al últim extrem. D' una banda, la administració ho vol fer tot, no deixant res á la decisió dels directament interessats; d' altra banda, ella mateixa s' embolica talment en ses mesquineses, ses argucies y son expedienteig, que tota solució pràctica es retardada indefinidament.»

—Un diari de París, donant compte de la conferència d' en Joan Carrère, á que abans nos hem referit, escriu, ab fetxa del 19:

«En Joan Carrère donà ahir en l' *Hôtel des sociétés savantes*, la conferència que anunciarem sobre la Obra y la Influència d' en Frederich Mistral.

Aquesta conferència s' dirigia sobre tot als Meridionals de París, y podrà resumirse ab aquestes poques paraules: «Siám nosaltres matexos, quedemnos á casa.»

Aquest concell que mon antich company Carrère

donava ahir ab tanta eloqüència á sos paysans, vè á ser, al cap-de-vall, lo mateix que jo li donava fan uns dos anys en un llibre que 'm valgué una esgarrinxada de en Fouquier.

No més que com jo soch del Nord, me varen xiular. En Carrère, al revés, ha estat aplaudit perque es del Mitgdia.

No per açò solament, puix vā parlar un llenguatge espléndit, més aviat psalmodiant un poema que pronunciant en discurs.

A través de sos mots, la figura d' en Mistral se 'ns aparegué com la d' un apóstol, seré y bondadós, enamorat de sa terra nadia y de sa raça, y resumint en ell totes les qualitats d' una y altra.

Però quan en Carrère obtingué majors aplausos, fou quan analisà les conseqüències ja visibles de la obra del poeta.

Descentralisació-Federalisme, es la fórmula en que concentrà, en certa manera, les idees d' en Mistral. Ella tingüé l' dò d' electrizar la concurrencia. Tant cert es que les idees son en la atmòsfera y que n' hi ha prou ab malehir l' abominable régime Jacobi y centralizador que sofrim pera ferse un èxit devant de qualsevol públic.

LO REGIONALISME EN LA PREMPSA

EUSKAL-ERRÍA. San Sebastian, 10 de Febrer: *Vizkai-tik Bizkaira*. Tracta de la sarsuela euskara de D. Resurrecció María de Azcúe, de que hem parlat ja á nostres lectors.

LA UNIÓN GALLEGA. La Corunya, 12 de Febrer: *Como ha de hacerse*, per D. Alfred Brañas. Tracta de la manera com pot organizar-se la *Unió Regional Gallega*.

—13 de Febrer: *La Unión de los gallegos*, per A. M. Transcrit de *El Lucense*. Proba la necessitat de la unió, com á únic medi de redimir á Galicia del eaci-quisme y de la centralisació.

LA VEU DEL MONTSERRAT. Vich, 16 de Febrer: *Una gracia que no s' mereix grans mercés*, per M. Se refereix á la jubilació de D. Joseph M.º Quadrado.

LA COSTA DE LLEVANT. Sant Pol de Mar, 16 de Febrer: *Goig sense alegria* Se refereix á la victòria obtinguda per la *Associació Popular Regionalista* fent admetre á registre sos reglaments escrits en català —*Una derrota honrosa*. La de la Academia de Jurisprudència y Legislació.

LO GERONÉS. Gerona, 16 de Febrer: *Regionalisme y separatisme*, per I. P. de B. Demostra filosòfica é històricament que 'ls catalanistes no devém fer escarafalls quan se 'ns moteja de separatistes, donchs lo dret natural y la moral proven, que la idea de separar Catalunya de les demés regions d' Espanya no es ilícita per cap concepte. — *Recurs important*, per R. G. y P. Fá referencia al entaulat per D. Emili Saguer, de que hem parlat altres vegades.

LO TEATRO CATALÁ. Barcelona, 16 de Febrer: *La convocatoria pera 'ls Jochs Florals d' aquest any, II y últim*, per P. de R. Recalca la importància del premi ofert per lo Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Vich. Lo núm-

ro que portava lo primer article del mateix títol, no ha arribat á nostra redacció.—*Goigs á Sta. Maria de Ripoll.* Crítica de sa lletra y música, per D. Modest Vidal.

EL BERGADÀN. Berga, 16 de Febrer. *Esemérides catalanes*, per D. Ramón N. Comas. Transcrites de *LA VEU DE CATALUNYA*.

EL DIARIO CATALAN. Barcelona, 16 de Febrer: *La estatua de Alonso Martínez.* Relació de lo succehit en la Academia de Jurisprudencia y Llegislació. Veges lo següent apartat pera jutjar del esmentat article: «Los noms dels académichs que formen la majoria fan ja sospasar que les conxorxes é intrigues politiques de certis cacichs han influït en lo resultat de la votació.»

LO SOMATENT. Reus, 17 de Febrer: *Contra una estátua.* Animada descripció de la sessió de la Academia de Jurisprudencia y Llegislació, que acordà per dos vots de majoria, no oposarse á que's glorifique al enemic de nostre Dret.

LO CATALANISTA. Sabadell, 17 de Febrer: *La llengua catalana y l'Governador Sr. Larroca,* per D. N. Verdaguer y Callis. Transcrit de *LA VEU DE CATALUNYA*.—*Via d'espines.* Descripció del mal estat á que'l centralisme, ha portat la nostra terra.—*En la Academia de Jurisprudencia y Llegislació de Barcelona.* Als defensors de la desgraciada estátua 'ls dirigeix entre altres la següent amorea: «Pitjor pera 'ls pobres de esperit que ni idea tenen del tremp que es menester pera ésser ciutadans d'un poble lliure.» —*Protesta á la Junta d'Obras del Palau de Justicia.* La del «Centre Escolar Catalanista», que ja conexen nostres lectors.

LA RENAISSA. Barcelona, 17 de Febrer: *Las estàtuas del Palau de Justicia,* per D. Joan J. Permanyer. Magnífica demostració del pochs coneixements que han demostrat, los que esculliren pera lo nou Palau de Justicia, les estàtuas que s'estan esculpturant. D'una manera incontrovertible prova que mentres s'insulta la dignitat de Catalunya posanthi á l' Alonso Martínez y gran nombre de castellans, que l' que més, no té rès que veure ab nostra terra, han oblidat als famosos autors del universalmente celebrat Códich de Tortosa; á Pere II, que sancioná'l *Recognaverunt Proceres*, fonament del dret particular de Barcelona; lo Baró de Sancta Cilia, autor de les ordinacions que regulen les servituts urbanes; y als famosos jurisconsults de renomada universal, Pous de Lleyda, Pere Albert y Fenestres.—*Lo de las oposiciones célebres.* Tracta de les declarades desernes, ab tot hi haberhi Eu Pellicer.

—20 de Febrer. *¿Qué fará la Junta d'Obras?* Demostra que després de tot lo succehit, la Junta del nou Palau de Justicia no pol permetre que en ell s'hi axeque la discutida estátua del que intentá suprimir los catalans.

LA VANGUARDIA. Barcelona, 19 de Febrer: *Sobre la jubilación del señor Quadrado.*

LA PROTECCIÓN NACIONAL. Barcelona, 20 de Febrer: *Por Catalunya. Viajes de «La Protección Nacional.» Besalú,* per D. Joseph Reig y Vilardell.

SETMANARI CATALÀ. Manresa, 21 de Febrer: *La estatua de l' Alonso Martínez y la Academia de Llegislació y Jurisprudencia,* per D. Narcís Verdaguer y Callis. Transcrit de *LA VEU DE CATALUNYA*.

LLIBRES REBUTS

Justin Pepratx. *L'Atlàntide, poème catalán de Don Jacinto Verdaguer.* Traduit en français. Troisième édition. Montpellier, chez Hamelin frères 1894.

Lo poeta de la Catalunya francesa, en Justí Pepratx, nos envia una nova edició, que es la quinta, de sa traducció de *La Atlàntida*; la primera aparegué fan cosa de dos anys; l' èxit obtingué per ella en la altra banda del Pirineus, fa honor ensembs al poeta nacional de Catalunya, y à son traductor; puix, com ho fa notar lo mateix Pepratx, vivim en un temps en que 'ls poetes épichs troben ab dificultat lo camí de la gloria. Hauria pogut afegir: sobre tot, quan aquets poetes pertanyen á la raça llatina, perque resulta, que ara, pera ésser consagrat com à escriptor d' ingenio, ó senzillament d' alé, á París, es de rigor haver nascut en les riberes del mar Báltic, ó en les vores del fjords de Noruega.

L' acolliment simpàtic y entusiasta que ha sigut fet á les traduccions de *La Atlàntida* y als nombrosos estudis sobre la obra de mossen Jacinto Verdaguer, es, donchs, una excepció tant gloriosa com merescuda, y 's pot dir que 'l treball d'en Pepratx, es, de tots, lo més meritori y 'l quin més ha contribuït á aquella vulgarisació.

En Pepratx ha tingut lo bon pensament de posar á la fi de sa nova edició de *La Atlàntida*, un apèndix abon reproduheix lo parer d' una pila de poetes, crítichs y filòlechs, sobre sa traducció. Ne citaré uns alguns:

«Votre traduction de Verdaguer, diu Francesch Copée, restera, puisqu'elle est non seulement excellente, mais la meilleure... Votre ouvrage a été lu, il le sera et s'offrira par la suite à l'étude, aux recherches et aux respects des lettrés... il sera toujours un sérieux livre de fond.

»Y Mistral: *Mes félicitations et mes remerciements pour cette édition nouvelle de votre traduction de L'Atlantide.* Il est très difficile de traduire vers par vers un poème. L'original en souffre toujours. Mais grâce à votre sincérité, à votre catalanisme de race, et à votre goût de lettré français, vous avez réussi à donner de l'admirable épique de Vich une haute et fière idée au public de France

»Finalment, lo baró de Tourtoulon, en la *Revue du monde latin*: *On a dit que le nom de M. Pepratx était désormais inseparable de celui de Jacinto Verdaguer.* Le traducteur de *L'Atlantide* est un catalan du Roussillon, par conséquent catalan et français. Sa traduction en vers du poème catalan est d'une remarquable fidélité. Suivant pas à pas, vers à vers, le modèle dont elle reflète, dans la mesure du possible, l'harmonie, le coloris, le charme, elle reproduit la sensation musicale du rythme, calqué, autant que la différence des deux versifications française et catalane, le permet, sur le

rhythme de l'original. Voyez, par exemple, le chant de Lesbos, dans cet admirable chant des Iles grecques, que l'on a comparé aux plus pures inspirations de la poésie hellénique.»

No podem afegir res á les paraules ensems tant elogioses y justes de semblants mestres; res, sinó un nou testimoni d' agrahiment de sos amichs de la Catalunya al poeta rossillonés...

Monsenyor Tolrra de Bordas, en son magistral estudi de *La Atlàntida*, havia manifestat, anys endarrera, lo desitg de veure á un poeta francés, empendre la traducció del poema català. Avuy son desitg está magníficament acomplert.

A nosaltres nos toca manifestarne un altre, lo de poguer llegir aviat una traducció en vers provenzal ó llenguadociá; mes sabém que existeix ja, y que algun dia será estampada; es lo felibre Arnavielle qui ha realisat tant guapa empresa.

M. A.

EFEMÉRIDES CATALANES

FEBRER.—DÍA 25.

1018. Acaba sos dies lo comte de Barcelona Ramon Borrell III. Passá los anys de son govern defensant sos estats del furor de la gent mora que contra ells venien comandades per lo terrible Almançor y son fill Abdemelich, conseguintne posar sos subdits á cobert de noves invasions; després se coroná de gloria en la part què tingué en les guerres civils suscitades entre aquella gent com á aliat de Muhamat; y, finalment, després d' haver procurat engrandir son comtat y repararlo de les destroces ocasionades per les lluytes sostingudes, se'n aná d' aquest mon dexant memories perdurables de son valor y de sa bondat.

DÍA 26.

1803. Molts son los fills de Tarrassa que han consagrat sos talents al art musical, y no pochs lo qui han conseguit envejable reputació. Entre aquests, bé mereix ésser citat ab elogi lo prevere mossen Francisco Ramoneda mestre de capella de la parroquia de Sant Pere d' aquella sa nadiua patria desde que sortí de la escolania de Montserrat, fins que esdevingué sa mort en la data apuntada, y quin magisteri obtingué per oposicions. Escrigué bon nombre d' obres religioses que acreditaren lo seu valer no escàs com á compositor.

DÍA 27.

1892. Entrega la seva ànima á Deu, l' il·lustre patrici é inestimable escriptor En Lluís Cutxet, natural de Llivia. Fou un dels precursors del catalanisme y contribui ab lo major entusiasme á la restauració

dels Jochs Florals. *Catalunya vindicada* es la obra en la que manifestá tot lo seu amor patri, defensantne á nostra aymada terra de la manera més eloquènt, sa conducta contra aquell mal pare que's digué Joan II, sa oposició á la política del comte-Duch d' Olivares, y la resistencia que'n oposá á Felip V.

DÍA 28.

1465. En la vila de Calaf se liura una gran batalla entre les forces catalanes comandades per lo Contestable de Portugal y les del rey d' Aragó Joan II acapdillades per lo comte de Prades. La fortuna se mostrá contraria á la causa del Principat y favorable al qui haviam tingut de declarar traydor á la patria, puix caygueren en poder del enemic moltos dels nostres, entre los quals hi havia un cosí del dit portugués proclamat comte de Barcelona, lo vescomte de Rocabertí, lo de Roda, mossen Grau de Cervelló governador de Catalunya, lo noble Bernat Gelabert de Cruilles y altres distingits varons.

MARC.—DÍA 1.

1519. Se comencen á celebrar en la Catedral de Barcelona uns sumptuosos funerals en sufragio de la ànima del emperador d' Alemania Maximiliá, avi de Carles I d' Espanya y V en aquell imperi. Dúraren tres dies, assistintbi dit net ab gran acompañament de cavallers catalans, castellans, alemanys y flamencs, vestits tots ab riquissims y severs trajes de dol.

DÍA 2.

1287. Alfons II de Catalunya y III d' Aragó otorga testament á favor de sos germans, ab tot y que no morí fins quatre anys després estant proxim a casarse. Se l' anomena *lo Liberal*, per la seva generositat ab sos contraris, la qual, segons diu un autor, desagrada als catalans y sobre tot als sicilians. Fou son regnat gloriós per les lluytes sostingudes ab los moros y ab los francesos; y feu les paus ab lo Papa, ab qui s' havia mostrat ressentit per la excomunió que n' havia llançat sobre son pare.

DÍA 3.

1859. Entusiasta, com lo qui mes de les teories wagnerianes fou don Joaquim Marsillach y Leonart, nascut en aquesta diada y mort abans de cumplir los trenta set anys. Es lo primer escriptor espanyol que consagró sos talents á examinar la poderosa individualitat del autor del «Tanhäuser», d' una manera extensa y ben fonamentada, ab son *Ricardo Wagner*. Aquesta y altres obres que deixá escrites aquest barceloní, l' acreditaren d' esser un expert critich musical.

RAMON N. COMAS.

Consistori dels Jochs Florals de Barcelona

CARTELL EXTRAORDINARI PERA 'LS DEL PRESENT ANY 1895.

Després de la convocatoria escrita y publicada per aquest Consistori, han sigut oferts per adjudicarse en la festa dels Jochs Florals del Maig vinent los següents

PREMIS:

Un lliri de plata, ofrena del Excm. Ajuntament de Lleyda, á la millor «Oda en que 's canti la reconquista de Lleyda per Berenguer IV.»

Trescents pecetes en diner ó un objecte d' art, á elecció del guanyador, ofert per l' Excm. Ajuntament de Reus, á la millor composició en prosa que descrigui un fet gloriós de la Historia de Catalunya succehit en aquella ciutat ó en la província de Tarragona, facultant al Consistori en cas de que á dit tema no 's pogués adjudicar lo premi pera donarlo á la composició similar que á son juíz 'n sia merexedora.

Un objecte d' art, ofrena del M. I Ajuntament de Balaguer, á la millor composició en vers ó en prosa que referesca «lo siti de Balaguer y presó del comte Jaume d' Urgell en temps de Ferrán d' Antequera.»

Una rosa de plata oxidada, ofrena del M. I. Ajuntament de Vilafranca del Panadés, pera ésser adjudicada á la millor «Oda á Vilafranca.»

Un objecte d' art, que ofereix lo M. I. Ajuntament del Vendrell, pera ésser adjudicat al autor del «millor treball sobre costums antigues del vegueriu de que formava part aquesta vila.»

Un objecte d' art, ofert per lo Centre Català Vilafranqui, pera ésser adjudicat «al millor estudi sobre la ciència catalana en lo sigei XVIII.»

Un exemplar magnificament enquadernat del poema «Mallorca Cristiana,» que ofereix la Redacció de Las Cuatre Barras «al millor estudi crítich de la cultura intelectual de Catalunya en alguna de les époques de la historia.»

A exos premis son extensives les prescripcions accompanyatories del esmentat cartell.

Barcelona 18 de Febrer de 1895.—Lo president, Lluís Domènech y Montaner.—Lo secretari, Joan Almirall y Forasté.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 16.

Arriba á Tortosa, procedent de França lo conegut polítich D. Manel Ruiz Zorrilla, que torna á Espanya pera refer sa salut, molt delicada.

Dia 17.

Se celebra á Reus la anunciada reunió pública, pera tractar de lo convenient pera millorar lo malestar de

la agricultura. La concurrencia fou nombrosa y 'ls oradors molt aplaudits. Tots los acorts presos van dirigits á la reforma dels sistemes contributiu y arancelari y á demanar diferentes millores profitoses pera la classe agrícola.

Altre meeting semblant te Hoch á sant Cugat del Vallés, acordantse també conclusions del mateix sentit.

—Llegim en un diari local:

«Per motius de salut, ha dimitit lo càrrec de rector d' aquest Seminari conciliar lo doctor Vallet.

»S' indica pera substituirlo al canonge de la Seu, doctor Ribas.»

—Sur de Tortosa en direcció á Valencia y Villajoyosa, D. Manel Ruiz Zorrilla.

Dia 18.

D. Ernest Vidal y Calzada dona á la Caxa de estalvis de la província de Barcelona, la cantitat de duescentes cincuenta mil pecetes en títols del Deute esterior espanyol, ab la condició de que sos interessos sien destinats á la liberació de robes y joyes que personnes veritablement necessitades empenyessen en lo Monestir barceloní ó ses sucursals.

Dia 19.

Nostre ajuntament acorda emetre lámines del empréstit municipal per valor de 15.000.000 de pecetes, destinades á pagar les espropiacions y urbanisiació de alguns carrers del Ensanche.

Dia 20.

Es elegit senador per Lleyda, D. Joseph M^a del Valle, catedràtic de la universitat de Madrid.

—Reunits á Banyoles los ajuntaments d' aquella comarca, han sotscrit una instància colectiva al ministre d' Hisenda, contra 'ls abusos de la empresa arrendataria del impost de cédules personals.

—Se constitueix á Barcelona una secció de senyores de la Associació internacional de la Creu Roja.

Dia 21.

Passa per aquesta ciutat en direcció á Calella, lo Excm. é Ilm. Sr. Dr. D. Tomás Costa y Fornaguera, arquebisbe de Tarragona.

—Diu *La Renaixensa* que per carta de Gombreny, rebuda ab molt retràs, se li dona compte de que un mes y milj enrera se declará un incendi en lo santuari de la Mare de Déu de Montgrony, un dels més antichs de Catalunya. Lo foeh consumi tot l' altar major, poguentse sols salvar la imatge, molt venerada per los pobladors d' aquelles serres.

Dia 22.

Se ha rebut una R. O. manant sia sospés D. Joseph Mª Serraclarà del càrrec de diputat provincial y que se fassan noves eleccions en lo districte que representa.